

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ІННОВАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ XII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 25 листопада 2022 року)

Суми
Сумський державний університет
2022

Перекладацькі інновації : матеріали XII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Суми, 25 листопада 2022 р. / редкол.: С. О. Швачко, І. К. Кобякова, О. В. Бровкіна та ін. – Суми : Сумський державний університет, 2022. – 283 с.

У матеріалах подані тези XII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Перекладацькі інновації». До збірника увійшли наукові дослідження, присвячені актуальним проблемам сучасного перекладу, мовознавства, лінгвістики, стилістики, методики та методології сучасних літературознавчих досліджень.

Для мовознавців, перекладачів, викладачів і студентів філологічних та перекладацьких факультетів.

МОЛОДІЖНИЙ СЛЕНГ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Васіна А. В.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. пед. наук, ст. викладач Красуля А. В.

Лінгвісти відзначають, що політичне і соціально-економічне життя країн як у дзеркалі відбивається у лінгвістиці, особливо протягом двох останніх десятиліть. Саме соціальні проблеми, які є найбільш гострими для суспільства, знаходять відгук у молодіжному мовленні з багатим, стилістично забарвленим словником.

Сленг, будучи невід'ємною частиною мови і, відповідно, мовлення є однією з основних і найбільш проблематичних аспектів лексикології, оскільки відображає лінгвокультурні особливості соціуму. Сленг це той шар лексики, який не збігається з літературною нормою. Деякими дослідниками сленг сприймається як щось чуже літературній мові, не властиве мові інтелігентної людини. Проте, сьогодні можна спостерігати «експансію» сленгової лексики в усі сфери людської діяльності: одиниці сленгу вживаються на телебаченні, у пресі, літературі, в мережі Інтернет, не кажучи вже про усне спілкування людей практично будь-якого віку, соціальних груп і класів.

Вивчення сленгу набуває зростаючої актуальності в умовах розширення міжнародних контактів (стажування, турпоїздки, викладання ряду предметів англomовними фахівцями, перегляд відеофільмів, прослуховування сучасних пісень англійською мовою, неформальне спілкування з носіями мови і т. д.).

Сленг як різновид мовного субстрату традиційно привертає увагу вітчизняних і зарубіжних філологів завдяки яскравому емоційно-експресивному забарвленню, лаконічності й образності, здатності постійно змінювати кордони, що розділяють його з мовною нормою. Дослідженням сленгу та його функціонуванням в американському варіанті англійської мови займалися як вітчизняні, так і зарубіжні дослідники, серед них: І. В. Арнольд, Л. С. Бурдін, Р. Вільямс, В. Г. Вілюман, І. Р. Гальперін, І. А. Гонта, Дж. Елтінг, Ю. А. Зацний, О. Л. Клименко, М. М. Маковський, Г. Л. Менкен, В. Лабов, Е. Партрідж, А. І. Смирницький, Т. А. Соловійова, Г. О. Судзіловський, Г. Д. Томахін, С. Томашек, Т. Торн, Г. В. Фаулер, В. А. Хом'яков, О. Д. Швейцер та ін. [3, с. 80-81].

Лінгвістичний енциклопедичний словник визначає сленг як сукупність жаргонізмів, які становлять шар розмовної лексики, яка відбиває грубувато-фамільярне, іноді гумористичне ставлення до предмета мовлення. Вживається переважно в умовах невимушеного спілкування, наприклад: *junkie* – наркоман, *gal* – дівчина. Сленг складається зі слів і фразеологізмів, які виникли і спочатку вживалися у окремих соціальних групах, і відбиває ціннісну орієнтацію цих груп. Ставши загальноновживаними, ці слова часто зберігають емоційно-оцінний характер, хоча «знак» оцінки може змінитися. Елементи сленгу або швидко зникають з ужитку, або входять до літературної мови, призводячи до виникнення стилістичних і семантичних відмінностей.

Мова як соціальне явище, що у всьому своєму різноманітті відображає різні аспекти людської діяльності, передбачає наявність різних шарів словникового складу. Так, традиційно вся лексика тієї чи іншої мови ділиться на літературну та нелітературну. Інколи вчені також виокремлюють нейтральний шар лексики.

Літературну та нелітературну лексику називають словами високого стилістичного тону і словами зниженого стилістичного тону [1, с. 4–6]. У свою чергу, за характером «зниженості» вчені розділяють слова зниженого стилістичного тону на три групи:

- 1) літературно-розмовні (*literary colloquial*), що характеризуються природним ситуативним зниженням;
- 2) фамільярно-розмовні (*familiar colloquial*), що відрізняються навмисним зниженням;
- 3) вульгаризми (*low colloquial*), яким притаманне емоційно-підкреслене зниження [2, с. 49].

Лінгвісти відносять сленг до лексики зниженого тону, а саме до другого її типу. Розглянемо поняття сленгу більш детально. Загалом, сленг є невід'ємною складовою мовної системи будь-якої живої мови, у тому числі й англійської. Дослідники, що займаються вивченням сленгу, аналізують етимологію сленгових одиниць, їх лінгвістичні особливості, соціологічні передумови утворення, сферу використання і т. д. Існують навіть різні школи сленгознавства, представники яких звертаються до проблеми вивчення сленгових одиниць, які утворюються та функціонують у рамках окремих варіантів англійської мови: англійського, американського, австралійського, новозеландського, канадського і т. д. [3, с. 80].

Вперше термін «сленг» було зафіксовано у 1750 р. зі значенням «вулична мова». Розглядаючи етимологію терміна «сленг», основоположник теорії сленгу Е. Партрідж вказує, що саме слово «сленг» співвідноситься з дієсловом «to sling» у значенні «to utter». Ця гіпотеза визнається представниками різноманітних шкіл сленгознавства як найбільш правдоподібна.

«Оксфордський етимологічний словник англійської мови» відносить походження слова «slang» до XVIII ст., коли це слово означало образливі вирази. Також етимологічний словник вказує на те, що англійське слово «slang» походить від sling («кидати», «жбурляти») і наводить приклад sling the jaw – «говорити образливі речі».

У даний час у словниках представлені різноманітні трактування цього терміна, згідно з якими сленг є результатом варіативних модифікацій, які виникають у мові унаслідок соціолінгвістичних змін, і визначається як відносно стійкий, широкоживаний, стилістично знижений лексичний пласт, компонент експресивного просторіччя, неоднорідний за своїми джерелами і ступенем наближеності до літературного стандарту [3, с. 80].

Спірним є питання про критерії віднесення слів до сленгу, оскільки кордони сленгу й на сьогодні залишаються чітко не визначеними. Часто слово «сленг» використовується в українській мові як синонім до слів «жаргон» і «арго», так само, як в англійській мові слово «slang» нерідко вживається як синонім слів «jargon», «argot» і «cant».

Існують групи молодіжного сленгу англійської мови відповідно до семантичного та тематичного критеріїв. Загалом, у рамках молодіжного сленгу можна виокремити наступні групи лексики:

1. Загальноживаний сленг, пов'язаний із укладом повсякденного життя. Здебільшого, це нейтральні сленгізми, що входять до активного словникового запасу людини, наприклад: two wheels – велосипед, junk – одяг, ганчірки, cabbage, duck – «капуста» у значенні «гроші», wheelbar – машина.

2. Сленг, що описує людину. Цей вид сленгу ділиться на позитивні сленгізми, негативні та нейтральні: brain – інтелігентна людина, well-to-do – багатий, забезпечений, knockout – красива, гарненька дівчина.

3. Опис стану та відчуттів людини: blow of – ігнорувати, make eyes at – стріляти очима, down with that – погоджуватися.

4. Емоції: gee! – «оце так!», badand – «та ну не може бути!» (вираження недовіри), Jee! – «Господи!»;

5. Спілкування: lighten up! – «розслабся!», there you go – «ну ти молодець!», to hell with that! – «вистачить!».

Найбільша категорія молодіжного сленгу – студентський сленг. Студенти – це люди, які змінюються та вдосконалюються щохвилини, у тому числі вони продукують безліч сленгових одиниць, особливо – на позначення процесу навчання та студентського стилю життя. Далі представлені кілька прикладів цього виду сленгу: get the ax – бути вигнаним з місця навчання, flunk – провалитися на іспиті, здати екзамен невдало, dorm – загальна кімната у студентському гуртожитку.

Сленг не тільки позначає суперечливі в рамках моралі та іноді й закону явища, він висловлює і певне ставлення до них – нейтральне, позитивне або зверхнє і зневажливе – так здійснюється експресивна функція сленгу. У сленгових лексичних одиницях обов'язково присутні всі типи конотацій: емоційний компонент у більшості випадків іронічний, зневажливий і, відповідно, оцінний.

Сленгізми завжди мають синоніми в літературній лексиці і, таким чином, є більш експресивними, ніж звичайні, назвами предметів, які викликають емоційне ставлення. Експресивність їх спирається на образність, дотепність, несподіванку, іноді спотворення, іронію [1, с. 10–18].

Так, сленг може описувати людей з позитивною конотацією: homie – близький друг, mopa – чарівна дівчина, shawty – малюк, дівчина; негативною конотацією: nigga – нігер, dumb, bastard, jerk – придурок, freaky – дивний, nuts – божевільний; нейтральної конотацією: chick, gyal, gal – дівчина, dude – чувак; boo – подружка / друг.

До оцінної лексики можна також віднести семантичну групу лексики, яка позначає людей за статевою / гендерною ознакою. У цьому мікрополі можна виділити два синонімічних ряди: «найменування осіб жіночої статі» і «найменування осіб чоловічої статі».

У молодіжному сленгу за кількістю переважають одиниці, що описують людину, емоційно-експресивна лексика, яка характеризує людину з точки зору її здібностей, зовнішності і характеру. Спосіб життя і пріоритети молоді обумовлюють ті обставини, що в

молодіжному сленгу переважають сленгові лексеми, що описують чоловіка, жінку, групу людей і розважальні заходи.

1. Алікберов В. І. Сленг та переклад. Київ: Лілея, 2000. 32 с.
2. Балабін В. В. Сучасний американський сленг як проблема перекладу. Київ: Логос, 2002. 313 с.
3. Секрет І. Семантичні аспекти американського студентського сленгу. Наукові записки. Вип. 89 (3). Серія: Філологічні науки. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2010. С. 80–84.

ЖАНРИ КОМУНІКАЦІЇ У ВІРТУАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Гарцунова М. М.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Медвідь О. М.

Розвиток технологій призвів до виникнення комп'ютерно-опосередкованої комунікації, що згодом поширилася у віртуальному середовищі — Інтернеті. Інтернет представляє інформаційний ресурс, що постійно оновлюється, а тому питання дослідження жанрів онлайн-комунікації залишається актуальним. Вивченням онлайн-комунікації, її жанрів та мови Інтернету займалися провідні зарубіжні та українські науковці: Г. Барнбрук, Н. Бауер, Н. С. Барон, О. І. Горошко, Н. О. Гудзь, Д. Крістал, Л. В. Назарова, М. О. Столярова та інші. Жанри онлайн-комунікації постають засобами комунікативних стратегій між людиною та суспільством, а тому потребують детального дослідження.

Соціальна присутність та медійні властивості впливають на формування жанрів комунікації у віртуальному середовищі. С. Місок визначає соціальну присутність зважаючи на вербальні та невербальні засоби у віртуальній комунікації. Складовими соціальної присутності визначають: комп'ютерний текст, рукописний текст, аудитивний текст, візуальний текст, аудитивно-візуальний текст, особистісна комунікація. Високий ступінь соціальної присутності відіграє важливу роль в інтенсивності комунікації, близькості адресанта та адресата повідомлення.

Жанри комунікації у мережевому спілкуванні поділені відповідно до ступеня інтерактивності, що виражає швидкість